

Ekspozycja Instalacji Sensorycznej CUBE Zbiór najważniejszych informacji

Wyobraź sobie, że budzisz się rano i zastajesz zupełnie inną rzeczywistość: sól jest słodka, wrzątek nie parzy, ludzie - zamiast mówić - wydają z siebie niezrozumiałe dla ucha szum, a przed oczami widzisz nieustannie wirujące pyłki, które zasłaniają Ci świat. Dodatkowo, tylko Ty postrzegasz otoczenie w ten sposób, nikt inny nie zauważa zmian. Tak właśnie może wyglądać świat osoby z autyzmem, która widzi, słyszy i czuje świat inaczej. I nie jest to ani gorszy, ani lepszy odbiór rzeczywistości. Po prostu: inny.

Zapraszamy do niezwyklej instalacji sensorycznej - Cube. Cztery specjalnie przygotowane stanowiska pomogą zwiedzającym zrozumieć trudności, z jakimi na co dzień zmagają się osoby z autyzmem.

Autyzm i zespół Aspergera to coraz powszechniej występujące zaburzenia rozwoju dziecka. Z roku na rok liczba dzieci z diagnozą spektrum zaburzeń autystycznych (ASD) rośnie. Według szacunków WHO zaburzenia ze spektrum autyzmu dotyczą 1 na 160 dzieci na świecie, w tym w Polsce.

Zachęcamy do zapoznania się z wirtualną wycieczką

<http://www.synapsis.waw.pl/index.php/component/content/article/109-cube/471-wirtualna-wizyta-po-cube-instalacji-sensorycznej>

***

Autyzm jest całościowym zaburzeniem rozwojowym, które powoduje trudności w postrzeganiu świata, uczeniu się, porozumiewaniu i kontaktach społecznych. Osoby z autyzmem cierpią z powodu nadwrażliwości zmysłów, niemożności porozumienia się nawet z najbliższymi, izolacji społecznej. ONZ oficjalnie uznał autyzm za jeden z największych problemów zdrowotnych świata - obok raka, cukrzycy i AIDS.

***

Fundacja SYNAPSIS od 1989 roku realizuje misję pomocy dzieciom i osobom dorosłym z autyzmem oraz ich rodzinom. Obejmuje specjalistyczną opieką również osoby z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Fundacja prowadzi ośrodek diagnozy, terapii i rehabilitacji, przedszkole terapeutyczne dla dzieci z autyzmem, przedsiębiorstwo społeczne, w którym zatrudnione są dorosłe osoby z autyzmem oraz ośrodek informacyjno-prawny. Fundacja SYNAPSIS jest organizacją pożytku publicznego. Więcej na www.synapsis.org.pl

CUBE Instalacja Sensoryczna

Co by było, gdybyś któregoś dnia obudził się, a żaden z dotychczas poznanych zmysłami schematów nie był taki jak zawsze: sól byłaby słodka, wrzątek by nie parzył, ludzie zamiast mówić wydawaliby niezrozumiały dla ucha szum, a oczy widziały najmniejsze pyłki powietrza, które nieustannie wirując zasłaniają świat. I okazuje się, że to nowe postrzeganie dotyczy tylko ciebie, podczas gdy wszyscy dookoła zdają się nie zauważać zmian. Tak właśnie może wyglądać świat osoby z autyzmem.

Główne założenia:

Cube Instalacja Sensoryczna to multimedialna wyprawa w świat osób z autyzmem. Zwiedzając go, można się przekonać się w jaki sposób osoby z autyzmem odbierają otaczający nasz świat. Instalacja przeznaczona jest w szczególności dla osób, które jeszcze nie zetknęły się z tematyką autyzmu oraz dla wszystkich, którzy chcą dowiedzieć się o nim czegoś więcej.

Poprzez wykonanie kilku prostych zadań osoba odwiedzająca może dowiedzieć się:

- jak może odbierać świat osoba z autyzmem;
- dlaczego osoby z autyzmem inaczej się zachowują;
- skąd się biorą problemy w komunikacji z osobą z autyzmem.

Instalacja mogą odwiedzać osoby powyżej 8. roku życia. Dla zachowania komfortu osób odwiedzających, w CUBE - Instalacji sensorycznej, może przebywać jednocześnie do 6 osób (w tym 2 osoby oprowadzające).

Opis instalacji:

Wymiary CUBE - Instalacji Sensorycznej to 2,5x2,5x2,5 m. Jest to lekka konstrukcja z wejściem i wyjściem, której zasadniczymi elementami są profile aluminiowe z osadzonymi na nich płótnami pełniącymi rolę ścian. Podłogę stanowią gąbkowe materace grubości 3 centymetrów.

Na dwóch zewnętrznych ścianach przedstawione są piktogramy ilustrujące możliwe problemy sensoryczne, jakie mogą wystąpić u osób z autyzmem. Na trzeciej ścianie zewnętrznej przedstawione są najważniejsze informacje dot. zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz cytaty wypowiedzi osób z autyzmem.

Wewnątrz konstrukcji umieszczone są stanowiska do doświadczania świata w przypadku, gdy przynajmniej jeden ze zmysłów jest zaburzony (poszczególne stanowiska dotyczą zmysłu wzroku, słuchu i czucia). Przy każdym stanowisku zamieszczone są cytaty będące bezpośrednimi relacjami osób z autyzmem.

Szczegółowy opis wnętrza instalacji:

1. Ściana z lustrem - Zniekształcające lustro

Na ścianie umieszczone jest lustro zniekształcające w sposób nieregularny tzn. jednocześnie pogrubia, wyszczupla, zmniejsza, zwiększa i zmienia kolory.

Z powodu nieprawidłowego odbioru i przetwarzania bodźców wzrokowych część osób z autyzmem spostrzega przedmioty, a także innych ludzi w sposób zniekształcony. Pewne elementy wydają się być wypukłe, inne wklęsłe, niektóre się powiększają, a inne nie. Czasem świat wygląda dla nich jakby był odbity w „krzywym zwierciadle”.

2. Ściana z tekstem rozmytym i normalnym do przeczytania

Na ścianie prezentowane są dwa identyczne teksty do przeczytania. Trudność polega na tym, że jeden z tych tekstów został poddany zniekształceniu (jednoczesne powiększenie, pomniejszenie, rozmycie, zastosowanie pustych liter bez wypełnienia).

Niektóre osoby z autyzmem mają kłopot z nauczeniem się czytania. Może to być spowodowane np. tym, że ich oczy widzą litery inaczej – jedne jako duże i pogrubione, inne jako małe i zamazane. Jeśli ktoś właśnie tak spostrzega tekst jak na planszy, to nic dziwnego, że czyta niechętnie, zajmuje mu to dużo czasu i nie zawsze wie, co właśnie przeczytał. Niektórym osobom z autyzmem mogą pomóc okulary ze szklami w specjalnie dobranych kolorach.

3. Ściana z ekranem – film <http://www.youtube.com/watch?v=oMckntDDBRg> .

Wyświetlany jest krótki film, którego głównym bohaterem jest osoba z autyzmem akcja rozgrywa się na przystanku autobusowym w Warszawie. Bohaterami filmu są dwie młode dziewczyny i młody mężczyzna. Zewnętrzne cechy bohatera nie wskazują na to, że może być on osobą niepełnosprawną. Jednak gdy następuje zmiana perspektywy - patrzymy oczami tego „młodego dorosłego z autyzmem” i widzimy świat w sposób zniekształcony. Ścieżka dźwiękowa filmu prezentowana jest na dostępnych w CUBIE słuchawkach.

Świat atakuje zmysły osób z autyzmem na różne sposoby – dźwięk przejeżdżającej karetki może sprawiać ból tak, że trzeba zasłonić uszy. Śpiew ptaka jest słyszany z taką samą głośnością jak to, co mówi osoba, która zadaje pytanie. Odbłyśnięcie słońca na szybie autobusu przyciąga uwagę. Światła przejeżdżających samochodów są jak kolorowe poruszające się punkty świetlne. Wszystko to może sprawiać, że osoby z autyzmem mogą mieć trudność z wyłowieniem z tła otaczających je dźwięków tego, co mówią do nich inni. Dodatkowo co chwilę coś rozprasza ich uwagę. To dlatego czasem sprawiają wrażenie jakby byli nieobecni, czy niegrzeczni. Ale tak naprawdę oni bardzo starają się nas zrozumieć.

4. Ściana z zadaniem

Na ścianie wisi instrukcja wyjaśniająca kolejność wykonywanych czynności. Zadanie polega na tym, aby w okularach ograniczających widoczność, rękawiczkach lateksowych i z ciężarkami na przedramionach wyszukać w książce telefonicznej numer telefonu biblioteki znajdującej się najbliżej miejsca zamieszkania. Znaleziony numer należy następnie zapisać w notesie, który leży na stoliku.

Osoby z autyzmem spostrzegają świat inaczej niż my. Często to, co widzą jest zamazane, ale nie wynika to z problemów z ostrością widzenia. Dlatego czasem, żeby coś dobrze zobaczyć patrzą na to bokiem. Ponadto osoby z autyzmem mają często zaburzenia czucia dłoni, ale także całego ciała. To oznacza, że pewne rzeczy są dla nich w dotyku nieprzyjemne (np. niektóre osoby z autyzmem nie lubią niektórych tkanin, są takie, które preferują przedmioty metalowe itd.). Czasem nie czują dobrze tego, co dotykają. I muszą to robić z dużą siłą. Ale zdarza się też tak, że są bardzo wrażliwi na dotyk. To wszystko może powodować np. trudności z wykonywaniem precyzyjnych czynności takich jak pisanie, wycinanie itd., niechęć do brania niektórych przedmiotów do ręki, czy bycia przytulonym. Mogą dużym niepokojem zareagować na niespodziewany dotyk np. poklepanie po ramieniu.

Niektóre osoby z autyzmem mogą mieć trudności z prawidłowym odbiorem wrażeń płynących z własnego ciała np. czują, że ich ręce czy nogi są bardzo ciężkie, nie potrafią określić tego, gdzie kończy się ich ciało (dlatego czasem obracają się dookoła własnej osi), mogą mieć inne odczucia na temat swojego wzrostu – może im się wydawać, że są wyżsi niż ma to miejsce w rzeczywistości. To właśnie m.in. z innego poczucia własnego ciała wydają się czasem niezdarni w ruchach.

5. Materac na podłodze

Na podłodze leży trzycentymetrowej grubości materac. Zwiedzając instalację każdy chodzi po bardziej miękkim, trochę mniej stabilnym niż zazwyczaj podłożu.

Osoby z autyzmem mają czasem trudności związane z nieprawidłowym odbieraniem i przetwarzaniem przez mózg informacji płynących z ich mięśni, stawów i ścięgien. Nazywamy to zaburzeniami czucia proprioceptywnego. Konsekwencją tego mogą być trudności z ogólną koordynacją całego ciała, prawidłowym określaniem jak wysoko należy podnieść stopę, żeby wejść na schodek itp. Dlatego czasem mogą sprawiać wrażenie jakby poruszały się w sztywny sposób.

Zbiór najważniejszych pytań o zaburzeniach ze spektrum autyzmu

- **Czym są zaburzenia ze spektrum autyzmu?**

Spektrum zaburzeń autystycznych to aktualnie stosowana nazwa obejmująca różne postaci autyzmu od tych najbardziej łagodnych, do tych najgłębszych. Zarówno autyzm, jak i zespół Aspergera należą do ASD (Autistic Spectrum Disorders). ASD to zaburzenie rozwojowe zaczynające się we wczesnym dzieciństwie i trwające całe życie. Zaburzenia autystyczne mogą się objawiać w różny sposób u poszczególnych osób. Niektóre z nich są w stanie prowadzić stosunkowo „zwykłe” życie, podczas gdy inne będą zawsze potrzebować specjalistycznego wsparcia. Zależy to zarówno od głębokości zaburzeń, jak i skuteczności oraz intensywności terapii. Właśnie dlatego mówimy o „spektrum”.

Autyzm bywa często nierozpoznany i niezrozumiany, ponieważ osoby z ASD „nie wyglądają” na niepełnosprawne. Uwagę zwracają dopiero ich trudności w porozumiewaniu się, nietypowe zachowania czy nieco inny sposób poruszania się. W związku z tym, że jest to niepełnosprawność „niewidoczna”, wiele osób traktuje dzieci z ASD jako po prostu niegrzeczne czy źle wychowane. Jest to tym większy problem, że w leczeniu zaburzeń autystycznych najważniejsze jest jak najwcześniejsze rozpoznanie zaburzenia i rozpoczęcie terapii. Terapia jest najskuteczniejsza w pierwszych latach życia dziecka.

- **Jakie są przyczyny autyzmu dziecięcego?**

ASD jest zaburzeniem neurorozwojowym. Jego przyczyny nie są jeszcze dostatecznie znane. Uznaje się, że objawy autyzmu są spowodowane nieprawidłowym rozwojem funkcjonowania mózgu we wczesnym dzieciństwie. Mówi się, że można się urodzić z pewną predyspozycją genetyczną do autyzmu. To czy ona się ujawni, zależy od wielu czynników, które mają wpływ na rozwój dziecka np. infekcji, nieprawidłowości w przemianach metabolicznych, zaburzeniach okresu ciąży i porodu oraz wielu innych.

- **Jak diagnozuje się autyzm dziecięcy?**

Pierwsze objawy ASD pojawiają się przed ukończeniem przez dziecko trzeciego roku życia. Niektórzy rodzice widzą nieprawidłowości w rozwoju dzieci już w ciągu pierwszych miesięcy ich życia. Jednak niekiedy objawy autyzmu są na tyle dyskretne, że ujawniają się dopiero w późniejszym wieku. Diagnozę stawia zespół specjalistów, w skład którego wchodzi psychiatra, psycholog i pedagog specjalny. W Polsce diagnoza jest stawiana w oparciu o kryteria Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10.

- **Jak leczyć autyzm dziecięcy?**

Nie ma tabletki na autyzm. Nie pomoże też żadna operacja, naświetlania czy zabiegi rehabilitacyjne. Konieczna jest codzienna i ciągła praca z dzieckiem. Im wcześniej zdiagnozowano i rozpoczęto wszechstronną terapię osoby z ASD, tym większa jest szansa na poprawę jej stanu. Terapia powinna być intensywna, systematyczna i dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka. Konieczne jest także dbanie o ogólny stan zdrowia osób z ASD, ponieważ dodatkowe choroby mogą pogarszać ich funkcjonowanie. Istotne jest również odpowiednie wspieranie rodziców i całego otoczenia dziecka.

- **Czy można całkowicie wyleczyć osobę z ASD?**

Wczesna diagnoza i intensywna terapia może prowadzić do poprawy funkcjonowania osoby z autyzmem w stopniu zbliżonym lub równoznacznym z wyleczeniem. Według obecnych szacunków może to dotyczyć 10-15 procent dzieci objętych wczesną i intensywną terapią. Jednak u większości osób niepełnosprawność z powodu autyzmu pozostaje do końca życia. U niektórych, w efekcie prowadzonej terapii, objawy autyzmu stają się dyskretne i słabo nasilone. Są także bardzo wysoko funkcjonujące osoby z zespołem Aspergera, które mogą skończyć studia, założyć rodzinę, pracować. Jest ich jednak niewiele. Zdecydowana większość osób z ASD to osoby z głębokimi zaburzeniami, z bardzo dużym stopniem niepełnosprawności.

- **Czy można w późniejszym wieku „zachorować” na zaburzenia ze spektrum autyzmu?**

Nie, ponieważ ASD dotyczy zaburzeń neurologicznych we wczesnym okresie życia. W wieku około trzech lat prawidłowo rozwijający się mózg człowieka osiąga taki poziom rozwoju, który zapewnia podstawowe kompetencje w porozumiewaniu się i relacjach społecznych. Możliwe, ale bardzo rzadkie są przypadki ujawnienia pełnych objawów autyzmu dopiero między trzecim i piątym rokiem życia. Nawet w przypadku lekkich postaci ASD, takich jak zespół Aspergera, objawy nieprawidłowego rozwoju widoczne są we wczesnym dzieciństwie.

- **Czy osoby z ASD są niepełnosprawne intelektualnie (upośledzone umysłowo)?**

Zaburzenia autystyczne nie są niepełnosprawnością intelektualną. Osoby z ASD w odmienny sposób odbierają i przetwarzają informacje, ale mogą mieć przy tym iloraz inteligencji w granicach normy lub nawet ponadprzeciętne. Jest to bardzo indywidualne. Jednak u części osób z autyzmem te same przyczyny, które spowodowały autyzm równocześnie powodują inne problemy w funkcjonowaniu mózgu, takie jak niepełnosprawność intelektualna, epilepsja czy niedosłuch. Są to jednak zaburzenia współistniejące, niezależne od siebie.

- **Czy są nadwrażliwe?**

Osoby z ASD mają indywidualnie mniej lub bardziej nasilone problemy z odbiorem bodźców zmysłowych (wzrokowych, słuchowych, czuciowych itd.), co może wpływać znacząco na ich rozwój, zachowanie lub może rozpraszać ich uwagę. W przypadku nasilonych problemów z nadwrażliwością lub zbyt małą wrażliwością, może im to sprawiać duży dyskomfort, ból i cierpienie.

- **Czy zaburzenia spektrum autyzmu to choroba psychiczna?**

ASD nie jest chorobą psychiczną. W świetle aktualnej wiedzy i międzynarodowej klasyfikacji chorób i problemów zdrowotnych ICD-10 autyzm dziecięcy jest zaburzeniem neurorozwojowym, powodującym nieprawidłowy rozwój funkcji neurofizjologicznych we wczesnym dzieciństwie.

- **Czy wszystkie osoby z ASD są takie same?**

Osoby z ASD są różne, tak jak wszyscy ludzie. Jest wiele osób z autyzmem, mających trudności z nawiązaniem rozmowy, ale równie wiele umiejących inicjować kontakt, czasem w dziwny sposób. Osoba z ASD to indywidualność, a cechy autyzmu stanowią tylko jeden z elementów jej osobowości.

- **Jak się z nimi komunikować?**

Osoby z ASD często potrzebują wsparcia w zainicjowaniu i podtrzymaniu rozmowy. Sposoby porozumiewania się zależą w dużej mierze od stopnia trudności danej osoby. Komunikowanie wspomaga się często przez pisanie na komputerze, używanie obrazków i przedmiotów.

- **Czy można im patrzeć w oczy?**

Można patrzeć w oczy osobom z ASD. Jeżeli jednak unikają kontaktu wzrokowego, nie należy dążyć do niego na siłę. Niektóre osoby z autyzmem nie lubią, gdy ktoś im patrzy w oczy, szczególnie że często mają one trudność z interpretowaniem informacji związanych z mimiką i spojrzeniami innych osób.

- **Czy są świadome swojej odmienności?**

Tak, z relacji osób z zaburzeniami spektrum autyzmu wiemy o trudnościach, jakie sprawia im funkcjonowanie w rzeczywistości tak odmiernej od ich unikalnych przeżyć i oczekiwań.

- **Czy są szczególnie uzdolnione?**

Niektóre osoby z ASD mają szczególne uzdolnienia. Mogą mieć np. ogromną łatwość uczenia się języków obcych, słuch absolutny, znakomicie rysować czy robić bardzo skomplikowane obliczenia. Jednak większość osób z autyzmem nie posiada takich zdolności. Z badań wynika, że tzw. sawanci stanowią około dziesięciu procent wszystkich osób z autyzmem.

- **Jakie są specyficzne problemy ich rodzin?**

Problemy rodzin wiążą się z zapewnieniem całodobowej opieki i wsparcia osobom z autyzmem. Największą trudnością jest nieznanostwo specyfiki problemów i potrzeb osób z autyzmem przez otoczenie i instytucje pomocowe. Pomocne mogą być tu specjalistyczne usługi opiekuńcze oferowane przez ośrodki pomocy społecznej. Wiele rodzin potrzebuje wsparcia finansowego na opłacenie terapii.

- **Czy w jednej rodzinie może być więcej niż jedno dziecko z ASD?**

Zdarza się, że w jednej rodzinie może być dwoje lub więcej dzieci z autyzmem lub zespołem Aspergera, czy inną postacią ASD. Zdarza się to jednak stosunkowo rzadko. Znane są sytuacje, gdy w rodzinie z dzieckiem z autyzmem kolejne ma zaburzenia związane z dysleksją czy ADHD.

- **Czy mogą uczyć się w szkole?**

Większość osób z ASD może uczyć się w szkole, choć treści i formy nauczania muszą być dostosowane do ich indywidualnych możliwości. Zazwyczaj osoby z autyzmem powinny więc

uczęszczać do klas integracyjnych lub specjalnych w szkołach ogólnokształcących, integracyjnych lub specjalnych. Klasa, w której ma uczyć się osoba z autyzmem nie powinna mieć więcej niż kilku uczniów. Niektóre osoby z autyzmem wymagają kształcenia indywidualnego. Z kolei wysoko funkcjonujące osoby z ASD często chodzą do zwykłych, masowych szkół i biorą udział w zajęciach z całą, liczną klasą.

- **Jakiego wsparcia potrzebują, żeby móc się efektywnie uczyć?**

Potrzebna jest zindywidualizowana pomoc nauczycieli wspierających oraz asystenta, którzy pomagają uczniom z ASD w komunikacji z nauczycielami, zrozumieniu poleceń i zadań. Każdy uczeń z ASD powinien uczyć się według programu nauczania dostosowanego do jego indywidualnych potrzeb i możliwości. To jaka forma nauczania jest najlepsza i jakiej pomocy potrzebuje uczeń powinno być ustalane przez rodziców, psychologów z poradni i nauczycieli w szkole.

- **Czy mogą studiować?**

Niektóre osoby z ASD są w stanie studiować. Jednak u części osób z autyzmem występuje upośledzenie umysłowe, czyli obniżona sprawność intelektualna, uniemożliwiająca podjęcie studiów. Często barierą nie do pokonania stanowią zajęcia w dużych grupach oraz mało ustrukturalizowany tryb pracy, wymagający od studenta dużej samodzielności i indywidualnej pracy.

- **Czy mogą pracować? Jakiego wsparcia potrzebują w pracy?**

Osoby z ASD mogą pracować, tym lepiej, im bardziej dostosujemy środowisko do ich potrzeb. Potrzebna jest odpowiednia organizacja przestrzeni, spokojne otoczenie, wyciszone pomieszczenia, jasna i zrozumiała organizacja pracy, proste i jednoznaczne instrukcje oraz dopasowanie rodzaju pracy do mocnych stron, zainteresowań i możliwości osób z autyzmem. Wszystkie te elementy zapewniają osobie z autyzmem poczucie bezpieczeństwa oraz przewidywalności zdarzeń i wymagań.

Warto obejrzeć:

Podróż Marii <http://www.youtube.com/watch?v=iY10l7pbe2o>

Autyzm wprowadza zmysły w błąd - Zmysły

<http://www.youtube.com/watch?v=AuB1lsHPAkw>

Autyzm wprowadza zmysły w błąd –

Zachowania <http://www.youtube.com/watch?v=vzr5VjpHHW4>

Wirtualna wycieczka po CUBE Instalacji Sensorycznej <http://goo.gl/RTKN5g>

Obszary działalności Fundacji SYNAPSIS

DIAGNOZA I TERAPIA

Fundacja prowadzi diagnozę oraz terapię dzieci, młodzieży, a także dorosłych osób z autyzmem. Specjalizuje się w wykrywaniu autyzmu u dzieci poniżej drugiego roku życia. Wypracowuje i stale rozwija komplementarne podejście w terapii autyzmu „AUTICA”.

SZKOLENIA

Fundacja zajmuje się realizacją szkoleń i konferencji dla rodziców, wolontariuszy i profesjonalistów, propagując wszechstronną wiedzę na temat autyzmu. Prowadzi także programy stażowe.

RZECZNICTWO I PORADNICTWO

Fundacja realizuje zintegrowane działania na rzecz poprawy jakości życia dzieci i osób dorosłych z autyzmem w Polsce. Od 1998 roku przewodniczy Porozumieniu AUTYZM-POLSKA zrzeszającym ponad 50 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z autyzmem. Od 2003 roku przy Fundacji działa Rzecznik Praw Osób z Autyzmem. Fundacja prowadzi także poradnictwo informacyjno-prawne dla rodzin osób z autyzmem oraz osób, które zawodowo stykają się z problemem autyzmu (nauczycieli, pracowników pomocy społecznej, kuratorów, lekarzy i innych).

BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI

Fundacja prowadzi działania – kampanie społeczne oraz działalność wydawniczą – na rzecz zwiększenia poziomu społecznej świadomości dotyczącej problemu autyzmu.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA

Fundacja realizuje działania z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej osób z autyzmem i zespołem Aspergera. W ramach projektów realizowanych przez Fundację powstają modelowe rozwiązania łączenia terapii z pracą zawodową oraz wprowadzania osób z autyzmem na otwarty rynek pracy. Podopieczni Fundacji mogą liczyć na wsparcie psychologa, terapeuty i doradcy zawodowego oraz przeszkolenie zawodowe. Fundacja prowadzi też pierwsze w Polsce przedsiębiorstwo społeczne, która zatrudnia 24 osoby z autyzmem.

Osiągnięcia Fundacji SYNAPSIS

- prowadzenie od trzydziestu lat placówek terapeutycznych i rehabilitacyjnych, w których została stworzona interdyscyplinarna metoda diagnostyki i terapii autyzmu - AUTICA;
- zdiagnozowanie ponad 4500 osób z autyzmem;
- przeszkolenie ponad 10 000 osób (profesjonalistów i rodziców) w zakresie wiedzy i umiejętności pracy z osobami z autyzmem;
- utworzenie pierwszego modelowego przedsiębiorstwa społecznego zatrudniającego osoby z autyzmem (2007);
- utworzenie pierwszego w województwie mazowieckim przedszkola terapeutycznego dla dzieci z autyzmem łączącego intensywny program terapeutyczny z programem nauczania przedszkolnego (2008);
- stworzenie 120-osobowego zespołu profesjonalistów pracujących na rzecz osób i rodzin z autyzmem;
- wzrost społecznej świadomości i wiedzy na temat autyzmu dzięki prowadzonym działaniom informacyjnym, rzeczniczym i promocyjnym, skierowanym do społeczeństwa i ośrodków władzy;
- rozwój systemu świadczeń dla osób z autyzmem w Polsce we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz administracją rządową – doprowadzenie do wzrostu finansowania świadczeń edukacyjnych i zdrowotnych.

Placówki Fundacji SYNAPSIS

AMBULATORIJNY OŚRODEK DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNY

Ośrodek dla dzieci i osób dorosłych z autyzmem i innymi zaburzeniami rozwojowymi

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa

tel. +48 22 825 87 42, osrodek@synapsis.org.pl

www.synapsis.org.pl

PRZEDSZKOLE TERAPEUTYCZNE

Pierwsze Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne Fundacji SYNAPSIS

ul. Siemieńskiego 21, 02-106 Warszawa

tel. +48 512 345 210, przedszkole@synapsis.org.pl

www.przedszkolesynapsis.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE

Pracownia Rzeczy Różnych SYNAPSIS

ul. Jasna 36 A, 05-506 Lesznów, Wilcza Góra

tel. + 48 22 736 28 00, pracownia@synapsis.org.pl

www.pracowniasynapsis.pl

OŚRODEK INFORMACYJNO-PRAWNY

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa

tel. +48 22 825 01 34, poradnictwo@synapsis.org.pl

www.synapsis.org.pl

